

Kwartsstof

Inhoudsopgave

- Wat is de gewenste situatie?
- Maatregelen
- Toelichting op de maatregelen
- Checklist
- Meer informatie

Goedgekeurd door Sociale Partners

Kwartsstof is heel fijn stof, dat niet of nauwelijks te zien is. Droge grond bevat kwartsstof, maar ook stof dat vrijkomt bij het zagen of slijpen van stenen, beton of vanuit de puinbreker. Met name bij deze bewerkingen kan de blootstelling aan kwartsstof hoog zijn.

Kwartsstof bestaat uit hele kleine onoplosbare stofdeeltjes die diep in de longen terechtkomen. Deze deeltjes kunnen moeilijk door het lichaam worden verwijderd. Diep in de longen kunnen de stofdeeltjes bindweefselvorming veroorzaken. Dit wordt ook wel longfibrose of stoflongen genoemd en vergroot de kans op het krijgen van andere longziekten als tuberculose of longkanker. Het longweefsel wordt dan minder elastisch waardoor bij inspanning kortademigheid en benauwdheid kan ontstaan. Hoesten en pijn op de borst zijn veelgehoorde klachten. Hoe meer stof er wordt ingeademd, hoe meer schade er ontstaat en die schade is niet meer te herstellen. Pas op latere leeftijd krijgt men er echt last van. Kwartsstof staat op de lijst van kankerverwekkende stoffen, daarom moet al het mogelijke gedaan worden om inademing te voorkomen.

Wat is de gewenste situatie?

- ✓ Medewerkers lopen geen gezondheidsschade op door blootstelling aan kwartsstof.
- ✓ In acht uur is de gemiddelde blootstelling aan kwartsstof lager dan 0,075 mg/m³.

Maatregelen

- ➔ Voorkom zo veel mogelijk de blootstelling aan kwartsstof.
- ➔ Geef voorlichting over de risico's van stof.
- ➔ Vertrek persoonlijke beschermingsmiddelen.

Toelichting op de maatregelen

Voorkom zo veel mogelijk blootstelling aan kwartsstof

- Kies voor een product dat geen kwartsstof bevat of dat niet meer bewerkt hoeft te worden.
- Is dat niet mogelijk? Kies dan voor een bewerkingsmethode waarbij zo min mogelijk kwartsstof vrijkomt. Bijvoorbeeld door stenen te knippen in plaats van te zagen.

- Laat de aard, de mate en de duur van de blootstelling aan kwartsstof beoordelen door een arbeidshygiënist. Dit is een nader onderzoek als onderdeel van de RI&E.
- Zorg dat de blootstelling aan kwartsstof zo laag mogelijk blijft. Ook als de grenswaarden niet overschreden zijn, vanwege het kankerverwekkend karakter van kwartsstof, alle mogelijke maatregelen vereist om blootstelling te voorkomen of te beperken.
- Gebruik gereedschap met afzuiging en/of watertoevoer en zorg ervoor dat de afzuiging goed aansluit op het werkvlak.

Afbeelding: Steenzaag met afzuiging

Afbeelding: bandenzaag met watertoevoer

- Werk met machines met een overdrukunit voorzien van een P3 stoffilter.
- Zorg dat stoffilter op tijd worden vervangen. Dat is bij zichtbaar sterke verontreiniging of maximaal 6 maanden na datum van van ingebruikname.

- Voorkom stofwolken in de ruimte. Reinig de vloer met een industriële stofzuiger met HEPA-filter. Maak de vloer nat voordat je gaat vegen of gebruik schrobmachine.
- Kies een werkmethode waarbij geen of zo min mogelijk stof vrijkomt. Kies voor stofzuigen in plaats van blazen met een blaaspistool. Bij het wegblazen kan het stof ingeademd worden en blijft het aanwezig in de ruimte.
- Voer stoffige werkzaamheden zo veel mogelijk gescheiden uit van stofarme/stofvrije werkzaamheden.
- Zorg in binnenruimten voor voldoende ventilatie. Bij ruimtelijke ventilatie wordt de lucht in de hele ruimte ververst. Laat een installatiebedrijf het benodigde ventilatievoud bepalen (= het aantal luchtverversingen per uur). Dit geeft een algemene verdunning van mogelijk aanwezige stoffen in de lucht. Deze wijze van ventileren is veel minder effectief dan plaatselijke afzuiging direct aan de bron.
- Zorg dat de kantine stofvrij is. Plaats een deurdranger en laat schoenen en werkkleding voor de kantine uit doen. Zorg voor een kledingkast voor werkkleding en één voor schone kleding.
- Zorg er voor dat geen of zo weinig mogelijk medewerkers of omstanders blootgesteld worden aan kwartsstof

Geef voorlichting over de risico's van stof

- Geef voorlichting (mondeling en schriftelijk) aan medewerkers over de risico's en de te nemen maatregelen van kwartsstof. Leg vast wie er hebben deelgenomen aan de voorlichting en instructie en wanneer een herhaling opnieuw moet plaatsvinden.
- Informeer medewerkers dat roken de kans op longklachten door blootstelling aan stof vergroot.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

- Soms is het niet mogelijk om stof in de lucht te voorkomen. Dan is het noodzakelijk de luchtwegen te beschermen met een stoffilter of stofkapje:
 - een masker met een of twee filters van het type P3 of.
 - een wegwerpkapje of stofsnuetje van het type FFP3.
- Ook nevels die zich, tijdens het afsputten van machines of bij het nat slijpen, in de omgevingslucht bevinden kunnen worden ingeademd. Hierdoor kunnen medewerkers ook kwartsstof binnen krijgen. Laat hen tijdens deze werkzaamheden een stofmasker dragen FFP3 (SL = Solids & Liquids).
- Laat medewerkers schoeisel en adembescherming reinigen, werkkleding laten wassen (niet thuis), en op de daarvoor bestemde plaats opbergen (stofvrij).

Aanvullende maatregelen

- Registreer welke werknemers worden of kunnen worden blootgesteld aan kwartsstof. Registratie 40 jaar bewaren vanaf het moment dat de werknemers worden blootgesteld.
- Bied deze medewerkers de gelegenheid deel te nemen aan een arbeidsgezondheidskundig onderzoek ([PAGO of PMO](#)). Bij dit onderzoek zal een longfunctie onderzoek onderdeel uitmaken van het PAGO /PMO.

Bijzondere risicogroepen

- Jongeren (13, 14 en 15 jaar) mogen niet in een stoffige omgeving werkzaam of aanwezig zijn. Zij mogen niet werken met stoffen die kankerverwekkend zijn.
- Vrouwen die zwanger zijn of borstvoeding geven mogen niet blootgesteld worden aan kwartsstof. Dit ter bescherming van het (ongeboren) kind.

Checklist

Schoonmaken van machines en de vloer

- Beperk het stuiven van stof. Gebruik daarom een stofzuiger en blaas niet met perslucht.
- Zorg dat je zo staat dat stof en nevel van je weg waait.
- Maak de stoel en cabine regelmatig schoon met een stofzuiger.
- Bevochtig de vloer voordat je gaat vegen.
- Zorg in binnenruimten voor voldoende ventilatie.

Kleding

- Als er stof op de kleding zit, blijf er niet mee lopen, maar klop het er direct af.
- Neem geen stoffige werkkleding mee naar huis.

Algemeen

- Kies zo mogelijk voor een bewerkingsmethode waarbij zo min mogelijk kwartsstof vrijkomt. (Bijvoorbeeld door stenen te knippen in plaats van te zagen).
- Houd de cabine van de machine dicht.
- Reinig of verwissel het stoffilter van de cabine op tijd.

Adembescherming

- Als er toch stof of nevel met stof in de ademlucht zit, gebruik dan een stofmasker of stofkapje FFP3.

Meer informatie

[Download LMRA kwartsstof als PDF](#)

LMRA – Kwartsstof

Doe de LMRA

- **Heb je gekozen voor de minst stoffige werkwijze?**
 - Zuigen in plaats van vegen of blazen?
 - Bevochtigen en afzuigen?
- **Blijft stof buiten jouw lichaam?**
 - Ramen en deuren van de cabine zijn dicht?
 - Bij stof in de ruimte ben je beschermd met een stofmasker met P3 filter?

Alles in orde?

Veel werkplezier!

1x Nee? STOP

Los het probleem op.
Lukt dat niet?
Meld het je leidinggevende.

Bekijk hier de Arbocatalogus

Stigas
gezond, vitaal en veilig werk.

- [Factsheet kwartsstof](#)
- [Toolbox: veilig werken met de bandenzaag \(stenendoorslijper\)](#)
- [Houd je longen stofvrij](#)
- [Toolbox stoflongen](#)
- [Toolbox Longklachten? Nooit bij stilgestaan.](#)
- Op www.pakstofaan.nl staan de stofrisico's en de maatregelen voor stofbeheersing beschreven.

